

Iz opsežnog rada na prikupljanju tradicijskoga crkvenog pučkog pjevanja u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu koji je trajao punih 13 godina, proizašao je novi, treći svezak u glazbenom nizu *Nova et vetera* (sv. 12) Zbornika *Kačić*. Pod marnim uredništvom fra Stipice Grgata u ovom trosveščanom izdanju (sv. I (2011.), sv. II (2015.) i sv. III (2021.)) ukupno su priređena i obrađena 482 glazbena primjera crkvene pučke pjevane baštine na malo manje od 1700 stranica, pri čemu je ovaj treći svezak najopsežniji s 220 primjera na 658 stranica.

Inicijativa za ovu ediciju nastala je 2008. godine između Uprave Provincije i njezinih franjevaca – glazbenika: sada pokojnog fra Mile Čirka, fra Stipice Grgata, fra Domagoja Volarevića i fra Jure Župića u suradnji s glavnim koordinatorom dr. fra Antom Akrapom. Znanstvenu potporu ovoj inicijativi pružili su muzikolozi i etnomuzikolozi dr. sc. Hana Breko Kustura, dr. sc. Joško Čaleta te pokojni dr. sc. Miljenko Grgić i dr. sc. Gorana Doliner koja je iz svog bogatog iskustva (*Spomenici glagoljaškog pjevanja*, sv. II, *Glagoljaško pjevanje u Novom Vinodolskom*, ur. Jerko Bezić, HAZU, Zagreb 1998.) usmjerila grafičko oblikovanje, organizaciju i obradu građe na način na koji je to Jerko Bezić razložio u predgovoru prvog sveska *Spomenika glagoljaškog pjevanja* (Stjepan Stepanov, *Spomenici glagoljaškog pjevanja*, sv. I, *Glagoljaško pjevanje u Poljicima kod Splita*, ur. Jerko Bezić, JAZU, Zagreb 1983.). Prihvativši Bezićeve zadatke i usmjerenje u uređenju građe, koje zahtijeva objavljivanje notnih zapisa (transkripcija) uz popratne komentare, analize, napomene i pregledne popise, ova trosveščana zbirka nastavlja se na istraživanja pojave glagoljaškoga pjevanja iz prethodno spomenutih zbornika, koja su proširena na cjelokupno tradicijsko crkveno pučko pjevanje kao dio sveukupne usmene pučke glazbene baštine na cijelom prostoru svoje Provincije. Zajednički razrađeni metodološki okvir omogućava i olakšava daljnja sustavna istraživanja i komparaciju građe koja zajedno sa sadržajno srodnim monografijama Jerka Martinića čini značajan fundus obrađenih primjera pojave glagoljaškoga i crkvenoga tradicijskog pjevanja u Hrvatskoj. Potrebno je istaknuti potrebu za novim znanstvenim (etno)muzikološkim sintezama ovih istraživanja i nastavkom obrade prikupljene građe i na drugim hrvatskim prosto-

rima, jer u ovom trenutku u Hrvatskoj nemamo niti jednog (etno)muzikologa čije je obrazovanje i rad poglavito usmjeren na ovu vrijednu i opsežnu baštinu.

Glavninu priređene i obrađene građe u ovom svesku čini 188 transkribiranih tradicijskih crkvenih pučkih pjevanja koja je Stjepan Stepanov snimio 1974. godine uz asistenciju dr. fra Karla Jurišića, zapisivača tekstova, u župama makarskog primorja, Imotske krajine te Vrgorca s okolnim župama. Ova je građa pohranjena u Staroslavenskom institutu u Zagrebu, a digitalizirao ju je Boris Doliner. Njoj su pridodana 32 primjera koje su prikupili Ivana Babić, Mario Cikojević, fra Ivan Čupić, fra Stipica Grgat, Nikolina Luketić Delija i Aleksa Srzić. Sve napjeve transkribirao je fra Stipica Grgat te napisao iscrpne komentare za svakoga od njih i izradio njihove analitičke prikaze. Kao i u prethodnim izdanjima, komentari su napisani prema bogatim arhivskim izvorima uz temeljit kritički aparat i sadrže važne etnološke, etnografske i etnomuzikološke podatke. Utvrđeni raspored građe, koji se slijedi i u ovom svesku, proširen je popisom napjeva prema sadržaju i funkciji njihovih tekstova iz svih triju objavljenih svezaka, zorno otkrivajući prikupljeno bogatstvo varijanti oblika.

Teško je pisati prikaz ovakvoga izdanja bez ponavljanja već rečenoga u prikazima prethodnih svezaka, pa na ovom mjestu valja još jednom istaknuti jednostavniji način zapisivanja napjeva, koji omogućava širem krugu korisnika i promicatelja ovog pjevanja lakše shvaćanje, pa time i lakšu praktičnu primjenu zapisane građe, za razliku od detaljnih zapisa (poput Bartókova načina zapisivanja) koji bi znatno suzili praktičnu primjenu. Zborniku je priloženo 146 snimki napjeva, dvije trećine transkribirane građe, koje je, kao i u prethodnim svescima, kvalitetno obradio Mario Božić.

U recenziji drugoga sveska ovoga izdanja slikovito sam usporedio tradicijsko pjevanje u Dalmaciji s njezinim suhozidima, koji plijene pozornost zbog ljepote elementarne snage iz koje se razvija mnoštvo raznolikih oblika. Za njihovo očuvanje potrebna je trajna skrb cijele zajednice, što bitno otežava i narušava promijenjen načina života i znatno smanjenje stanovništva na lokalitetima s kojih je prikupljena ova građa. Tiskani mediji knjige i tonskih zapisa u izdanju Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja nisu samo »snimka« prošle baštine i prekinute tradicije crkvenoga pučkog pjevanja, već nužan preduvjet za njezino očuvanje, jer upravo oni omogućavaju njezino »drugo postojanje«, ne više samo u usmenoj predaji. Usmena predaja još uvijek živi u neprekinutom, ali otežanom modelu tradicijske prakse znatno smanjenoga opsega, ali ponegdje, zahvaljujući upravo istraživanjima i izdanjima *Tradicijskog crkvenog pučkog pjevanja u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja*, ova baština ponovno oživljava.

Doc. dr. sc. Vito Balić